

הסיפור
שליסיפור מעורך השראה
לשולחן השבתכך הפך אותי הרבי
לעשיר

עמרם מלכא

בחטף מגיע מביתו ונכנס לבניין. חיכינו בכליון עיניים לתפילת ערבית, אז נאמר לנו שנראה שוב את הרבי בצאתו לתפילה ונוכל לברך ברכת "שהחינו" כמקובל. התרגשתי להיות הנציג הראשון של משפחת מלכא שמגיע לבקר ולראות את הרבי.

במהלך עשרת ימי תשובה, פנה אליי ידידי ר' שלמה רייניץ, אותו הכרתי עוד מהארץ, ושאל אם אהיה מוכן לסייע לו בבניית הסוכה של הרבי, "אבל תהיה ממושמע. אל תסתכל ואל תשאל שאלות". כמובן שנעתרתי בשמחה והבטחתי להיות ממושמע.

"כיצד בהשגחה פרטית נפלה לידי הזכות הזו?", חשבתי לעצמי. "במה זכיתי דווקא אני, בחור פשוט ותמים לשמש בקודש אצל הרבי מליובאוויטש?"

תחילה העלינו את דפנות הסוכה ממרתף בניין 770 לקומה השנייה - דירת אדמו"ר הריי"צ, שם פגשתי לראשונה את הרבנית נחמה דינה, רעיית אדמו"ר הריי"צ. עד לפטירתה בשנת תשל"א (1971), נהג הרבי לערוך את סעודות החג בדירה זו, ובמרפסת בנינו את הסוכה שתשמש לסעודות הללו.

אחרי שסיימנו את בניית הסוכה בקומה השנייה, עלינו לקומה השלישית - דירת הרב שמריהו גוראריה, גיסו של הרבי - ומשם המשכנו לבית הרבי ברחוב פרזידנט. נכנסנו דרך הכניסה האחורית הצמודה למטבח, ואת הדלת פתחה לנו הרבנית חיה מושקא. כשסיימנו את בניית הסוכה הגישה לנו הרבנית פירות ומיני מתיקה. "עבדתם קשה", אמרה והאיצה בנו להתכבד מהתקרובת.

הייתה זו הפעם הראשונה שדרכו רגליי בביתו של הרבי ושזכיתי לפגוש את הרבנית. זמן קצר אחר כך פגש אותי הרב בנימין קליין, ממזכירי הרבי, ומסר לי מעטפה ובה עשרים וחמישה דולר. "זה מהרבנית", אמר. היא לא רצתה שאעבוד בחינם.

בשמחת תורה נקראתי שוב אל דירת אדמו"ר הריי"צ לעזור בסידור ובעריכת השולחנות, מאחר שכבר הכרתי את הנוהל. מאז והלאה, המשב"קים ("משמשים בקודש") הקבועים היו קוראים לי מפעם לפעם אל דירת אדמו"ר הריי"צ או אל ביתו של הרבי כדי לסייע במטלות שונות.

בפסח של אותה שנה, התבקשתי לעזור בניקוי ובהברקת הדירה לקראת החג, ובליל הסדר סייעתי בהגשה ובפינוי. באותה שנה אף זכיתי לסעוד על שולחנו של הרבי, לצד זקני החסידים. הרבנית נחמה דינה הורתה לי לערוך גביע, צלחת וסכו"ם גם במקומו של אדמו"ר הריי"צ בראש השולחן. איש לא ישב במקום זה, ושני חתני של אדמו"ר הריי"צ, הרבי והרב גוראריה, ישבו בסמוך למקומו, משני צידי השולחן.

במהלך הסעודה הגשנו את המרק בקערת מתכת ישנה עם שתי ידיעות, שהתברר כי הייתה שייכת לאדמו"ר הזקן. זכורני שהרבי הקפיד לומר "תודה" בכל פעם שהגשתי לו מנה או כאשר פינית את צלחתו.

<<

ולדתי בקזבלנקה שבמרוקו בשנת תש"ו (1945). כאשר הייתי בן חמש, עלינו ארצה והתגוררנו במחנה עולים בפרדס חנה במשך שבע שנים. אחי התאום אליהו משה ואני למדנו במוסדות חינוך ממלכתיים, אך משהבינו הוריי שחינוך זה רחוק מרוח ישראל סבא, החליטו לעבור לבני ברק, שם זכינו לקבל חינוך תורני-חרדי. כאשר סיימנו את חוק לימודנו בתלמוד תורה, והגיע זמן לרשום אותנו לשיבה, חשבנו להמשיך עם החברים לשיבה ספרדית ידועה בתל אביב. אך אבי החליט לשאול בנושא זה את פי רבו, הרב רפאל עבו, עמו נהג להיוועץ עוד במרוקו.

"קח אותם לשיבת חב"ד בלוד, בפרדס ליד תחנת הרכבת", יעץ הרב עבו. באותה תקופה למדו בשיבה ילדים רבים מקרב עולי תימן ומרוקו - ביניהם גם בנו של הרב עבו, הרב יהודה - לצד בני משפחות חב"דיות ותיקות שעלו מרוסיה. כך התוודענו לראשונה לעולמה של חסידות חב"ד, והתחלנו להתחנך ברוח החסידות, כאשר עם הזמן אנו מאמצים לחלוטין את אורח החיים ואת המנהגים החב"דיים, וכמובן הופכים לחסידים המקושרים לרבי בלב ונפש.

מהשיבה הקטנה בלוד המשכנו לשיבה הגדולה בכפר חב"ד, ואחרי שלוש שנות לימוד בצל המשפיע הדגול הרב שלמה חיים קסלמן, התארגנו לנסוע ללמוד במשך תקופה בשיבה שבחצר הרבי - דבר שהחל להתגבש באותן שנים כשנת ה"קבוצה".

נחתנו בארצות הברית בחודש אלול תשכ"ה (1965), ובדיוק כשהאוטובוס שהוביל אותנו חנה בסמוך ל-770, ראינו את הרבי

כמובן שהיו מגישים לרבי תחילה ואחר כך ליתר המסובים, ואנחנו - המשמשים בקודש היינו מקבלים בסוף. למרות שכולם חיכו עד שהרבי טעם מהמנה שלו, הרבי מצדו מעולם לא התחיל לאכול עד שלא ראה שלאחרון המסובים יש מנה. בתחילה התביישתי לאכול בנוכחות הרבי, ושאלתי את עצמי, "מה אני הקטן עושה כאן בכלל, בין כל הנכבדים הללו?"

ההשתתפות בסדר פסח של הרבי הייתה עבורי חוויה מיוחדת. אמנם כבר הייתי די ותיק בחב"ד, אך את סדרי הפסח ערכתי עד אז במחיצת המשפחה ועל פי מנהגיה. מדי פעם היו המסובים שואלים או מעירים על עניינים שונים בהגדה, והרבי היה משיב ומבאר את הדברים. ישבתי בקצה השולחן והתקשיתי לשמוע את הדברים, מה גם שנאמרו בידיש, שפה שבה לא שלטתי על בוריה, אך הוקסמתי מהאווירה המיוחדת ששררה בחדר. בשלב מסוים התמלא החדר בהמוני חסידים צעירים שמהירו לסיים את הסדר שלהם והגיעו לחזות בסדר של הרבי.

גם בחג השבועות נקראתי לסייע בסעודות החג בדירת אדמו"ר הרי"צ שבה סעד הרבי. על פי תקנת הרבי, בחורים ורבים מהחסידים נהגו לצאת בחג ראשון אחרי מנחה ל"תהלוכה" אל השכונות הסמוכות - מרחק הליכה של כשעה, שעתיים ואף יותר - כדי לפקוד את בתי הכנסת שם, לשמח את המתפללים בשירה ובריקודים ולומר רעיון קצר מדברי הרבי. רציתי מאוד להצטרף לאחת הקבוצות שיצאה לתהלוכה, אף שידעתי שבעקבות כך לא אהיה בשולחנו של הרבי, ומעט הצטערתי על כך.

בדרך כלל נהגו הבחורים לקדש ולטעום דברימה בבית הכנסת אחרי ערבית, לפני שעשו את דרכם חזרה, אך אני לא הייתי מודע לכך, וכשחזרנו ל-770 בשעה מאוחרת יחסית עוד הייתי לפני תפילה וקידוש. פתאום הודיעו לי שהרבי קורא לי. התברר שהרבי הרגיש בחסרוני בשעת הסעודה ושאל עליי. באותה שעה כבר התמלאו המבואה שלפני חדר הרבי והמדרגות העולות לקומות העליונות בהמוני חסידים שחזרו מהתהלוכה, אשר חיכו שהרבי ירד לברכסם. אך הרבי הרי קרא לי... בליט ברירה, הרימו אותי מעל ראשי החסידים, וכך הגעתי לדירה שבה סעד הרבי ונעמדתי מאחוריו. "האם כבר התפללת?" שאל אותי הרבי, כאומר, "אם כן, עשה קידוש ושב לאכול". נדהמתי ממידת הרגישות, המחשבה והדאגה של הרבי כלפי בחור שעבד במקום, כמו אבא לבן.

בחודש מנחם אב של אותה שנה עמד להתקיים ביקור ממלכתי רשמי עם פמליה גדולה של נשיא מדינת ישראל דאז, מר זלמן שז"ר, שכידוע היה מקורב מאוד לרבי. לקראת הביקור, בעת שהרבי שהה באוהל הקדוש - בתפילה על ציון חמיו אדמו"ר הרי"צ - נקראתי לסייע בניקוי ובסידור חדרו, שהיה עמוס בהמוני ספרים שאנשים הביאו לרבי, או שהובאו מהספרייה לעיונו של הרבי.

הרב גרונר, ממזכירי הרבי, קרא לעוד כמה בחורים שסייעו במלאכת האריזה והפינוי, ואחר כך ביקש ממני להישאר כדי להמשיך לצחצח ולהבריך את החדר, הקירות והחלונות. הוא נתן לי חבילה של מטליות וניגשתי למלאכה. היה זה יום קיץ חם, אבל כמובן שבחדרו של הרבי - קודש הקודשים בעיני כל חסיד - נשארת לבוש בחליפה ובמגבעת, והזעתי כהוגן - "זיעה של מצווה".

תוך כדי העבודה, הבחנתי בערימות של תמונות שהציצו מתוך אחת ממגירות שולחנו של הרבי, שהייתה פתוחה למחצה. הסתקרנתי, וכשהבטתי מקרוב בתמונה העליונה בערימה, ראיתי שזו משפחת הרב ישראל צבי הבר, ששימש שליח של הרבי ושוחט ברומניה. הסקתי שכנראה חסידים נהגו לשלוח לרבי תמונה משפחתית כמזכרת, ואז

אף שהשתדלנו כמיטב יכולתנו לאמת כל פרט, תוכנם של הסיפורים משקף את דברי הרבי כפי שאלו הובנו בשעתו על ידי השומעים והשתמרו בזיכרונום.

MY ENCOUNTER with the REBBE

ביצוע חברי

THE JEM FOUNDATION

ואתה תצוה... להעלות נר תמיד

גמלה בלבי החלטה שבתום שנת הקבוצה, לפני שובי ארצה, אגיש גם אני לרבי תמונה משפחתית.

מיהרתי לכתוב הביתה, ואכן שלחו לי תמונה של כל משפחת מלכא הענפה - ההורים וכל האחים והאחיות, שלושה עשר במספר, שאותה הכנסתי למסגרת יפה שרכשתי. אחרי חודש תשרי, לפני החזרה ארצה, היה נהוג להיכנס לרבי ליחידות. עם כניסתי לחדרו, בנוסף למכתב שהכנתי בו כתבתי את הבקשות והעניינים השונים, הגשתי לרבי מעטפה נוספת ובה התמונה הממוסגרת, שעל גבה רשמתי הקדשה קצרה ופירוט שמות המצולמים.

לאחר שקרא את המכתב ובירך אותי, פתח הרבי את המעטפה והתבונן בתמונה ובכתוב שעל גבה. אחר כך שלף הרבי את התמונה מהמסגרת, הניח אותה על שולחנו, ובעודו אוחז במסגרת הריקה בידו הימנית, אמר, "בזמן בית המקדש, כשהיו מביאים ביכורים, כתוב במשנה שהעשירים היו מביאים 'בקלות' של כסף ושל זהב, והעניים... בסלי נצרים', שהיו ניתנים לכהנים עם פירות הביכורים, לעומת הכלים היקרים של העשירים, שהיו חוזרים אליהם".

הרבי הושיט לי את המסגרת ואמר, "את התמונה לקחתי, ואת המסגרת אני מחזיר לך, כמו לעשירים". הרבי לא אמר "אני לא רוצה את המסגרת", אלא מצא דרך חיובית ורגישה לבטא זאת, תוך שהוא הופך אותי ל"עשיר".

הרב עמרם מלכא, מוותיקי קהילת חב"ד בראשון לציון, זכה לשמש בקודש בזמן לימודיו בחצר הרבי במהלך שנת הקבוצה שלו - תשכ"ו. בעקבות כך, לאורך השנים שמר על קשר עם הרבנית חיה מושקא ע"ה. הוא רואיין בביתו בחודש אדר תשע"ג (2013).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב של' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויזבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשכ"ד (1964) — בהתוועדות יום ב' של חג השבועות, הזכיר הרבי שהכרזת הקב"ה בתחילת עשרת הדברות, "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" חוזרת ומתעוררת בכל שנה, וקרא לנצל את רצון זו כדי "לפעול שעניין זה יבוא לידי גילוי... שאחינו הנתונים בצרה ובשביה - בפרט במדינה ההיא [מאחורי מסך הברזל] - ייצאו בחדס וברחמים מן המיצר אל המרחב". בסיום דבריו אמר הרבי "לחיים" על כוס מלאה, וסימן גם לקהל לומר "לחיים". בהמשך ביטא הרבי את אכזבתו מהתגובה האדישה של הקהל, ודיבר בכאב רב על כך שהייסורים של אחינו יהודי ברית המועצות לא נוגעים מספיק, ולא מנצלים את ה"עת רצון" כדי לסייע להם. הרבי ביקש שילד לפני גיל בר-מצווה ינגן "הושיעה את עמך", שהרי "אליהם אי אפשר לבוא בטענות". לאחר שהחלו הילדים לשיר, הצטרף הרבי לניגון בדביקות עצומה.¹ ז' בסיון

< תשל"ב (1972) — לראשונה, קיים הרבי התוועדות בליל ערב חג השבועות, שבמהלכה אמר מאמר חסידות וכן ערך סיום על מסכת סוטה הנלמדת במשך ימי ספירת העומר. סדר זה נמשך גם בשנים הבאות, עד לשנת תשמ"ז (1987), אז פסקו ההתוועדויות בימי חול. ה' בסיון